

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 197/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. R. Z., N., zastúpeného advokátom JUDr. Š. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv, ako aj práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 10/2011 a jeho postupom v tomto konaní a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. R. Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2012 doručená sťažnosť Ing. R. Z., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“),

základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Obdo 10/2011-194 z 30. novembra 2011 a jeho postupom v označenom konaní.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v období od 14. februára 2002 do 8. augusta 2005 spoločníkom a súčasne konateľom spoločnosti I., s. r. o., N. (ďalej len „spoločnosť“). Spolu s ďalšími dvoma spoločníkmi sa v spoločenskej zmluve dohodli, že *„výška ich peňažných vkladov zároveň vyjadruje aj mieru ich práv a povinností voči spoločnosti a spoločníkom zodpovedajúcu účasť na riadení spoločnosti... Výška peňažného vkladu zároveň vyjadruje aj výšku obchodného podielu, ktorá u spoločníka I. B. predstavovala 80 %, u Ing. J. M. 5 % a u sťažovateľa 15 % z výšky základného imania spoločnosti... Výška obchodného podielu spoločníka zároveň vyjadruje aj právo na percento podielu na zisku...“*. Na valnom zhromaždení konanom 30. mája 2005 spoločníci schválili *„návrh na rozdelenie hospodárskeho výsledku za rok 2004 s tým, že uložilo konateľovi spoločnosti Ing. J. M. úlohu zabezpečiť do 31. mája 2005 rozdelenie hospodárskeho výsledku za predchádzajúce účtovné obdobie, t. j. za rok 2004. Celkovo bol takýmto spôsobom rozdelený medzi spoločníkov hospodársky výsledok – časť zisku za rok 2004 vo výške 3.200.000,- Sk, pričom keďže spoločenská zmluva neurčovala nič iné, sťažovateľ mal v súlade s ust. § 123 ods. 1 Obchodného zákonníka nárok na svoj podiel na rozdeľovanom zisku spoločnosti... za rok 2004 vo výške 480.000,- Sk... Tento podiel na zisku spoločnosti... však sťažovateľovi do dnešného dňa nebol uhradený... Na druhej strane, spoločníkom Ing. J. M. a I. B. boli ich podiely na zisku spoločnosti... riadne vyplatené.“*.

Sťažovateľ 1. augusta 2005 uzatvoril so spoločníkom I. B. zmluvu o prevode obchodného podielu, ktorou na nadobúdateľa previedol svoj obchodný podiel *„za dohodnutú sumu 1,- Sk“*, pričom sťažovateľ v zmluve vyhlásil, že *„nemá žiadne záväzky voči spoločnosti a spoločnosť nemá žiadne záväzky voči nemu“*.

Sťažovateľ listom z 3. marca 2009 požiadal spoločnosť o úhradu dlžnej sumy zodpovedajúcej podielu na rozdeľovanom zisku spoločnosti za rok 2004. Keďže spoločnosť mu oznámila, že „*nevedie v evidencii žiadne záväzky voči nemu*“, podal 23. apríla 2009 na Okresnom súde Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) žalobu, ktorou sa voči spoločnosti domáhal zaplataenia predmetnej sumy.

Okresný súd rozsudkom č. k. 14 Cb 166/2009-107 z 9. februára 2010 žalobe sčasti vyhovel a uložil spoločnosti povinnosť zaplatiť sťažovateľovi žalovanú istinu spolu s úrokom z omeškania 9,5 % od 31. marca 2009 do zaplataenia. Vo zvyšnej časti, čo sa týka úrokov z omeškania vo výške 14 % od 1. júna 2005 do zaplataenia, okresný súd žalobu zamietol.

Prvostupňový rozsudok napadli odvolaniami sťažovateľ v zamietavom výroku a spoločnosť vo vyhovujúcom výroku.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 26 Cob 53/2010-143 zo 17. júna 2010 zmenil rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietol, a vo zvyšnej časti napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil. Podľa názoru krajského súdu okresný súd „*nesprávne posúdil účinky zmluvy o prevode obchodného podielu uzavretej medzi žalobcom ako podiel prevádzajúcim spoločníkom a I. B. ako jeho nadobúdateľom dňa 1.8.2005 na trvanie nároku žalobcu na jeho podiel na zisku za rok 2004. ... V kontexte zákonnej definície obchodného podielu je... potrebné prijať záver, že prevodom obchodného podielu je prevod všetkých práv a povinností a im zodpovedajúcej účasti podiel prevádzajúceho spoločníka na spoločnosti, pretože práve tieto tvoria podiel ako taký. Právo na podiel zo zisku v zmysle § 123 Obchodného zákonníka je nesporne jedným zo základných majetkových práv spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným, a je preto v zmysle § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka súčasťou obchodného podielu konkrétneho spoločníka. Zásadne preto platí, že zmluvným prevodom obchodného podielu jeho nadobúdateľ okrem iného zo zákona nadobúda i všetky práva spoločníka, a to majetkového aj nemajetkového charakteru, viažuce sa k jeho účasti v spoločnosti. Nadobúda teda samozrejme i právo na podiel zo zisku, ktoré mal podiel prevádzajúci spoločník v čase, keď nastali účinky zmluvy o prevode obchodného podielu. V danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že právo na podiel na zisku za rok 2004 žalobcovi vzniklo rozhodnutím valného zhromaždenia žalovaného ešte pred prevodom obchodného*

podielu (30.5.2005) a v čase následného prevodu obchodného podielu na nadobúdateľa stále existovalo. Pohľadávka na peňažné plnenie, ktorú mal žalobca z titulu tohto práva voči žalovanej spoločnosti totiž nezanikla plnením... žalovaného a nie je známy ani jej zánik iným zákonom aprobovaným spôsobom. Táto skutočnosť potom v zmysle už uvedeného núti skonštatovať, že žalobcovo právo na podiel zo zisku žalovanej spoločnosti za rok 2004 ako súčasť prevádzaného obchodného podielu bolo zmluvou o prevode obchodného podielu prevedené na jeho nadobúdateľa I. B. Práve tento spoločník sa preto stal osobou oprávnenou na vyplatenie predmetného podielu na zisku za rok 2004 a žalobca zároveň stratil svoju aktívnu vecnú legitímáciu pre prípadné uplatňovanie tohto práva v súdnom konaní.“.

Krajský súd zároveň zdôraznil, že sťažovateľ „mohol trvať pri dohodovaní ceny prevodu obchodného podielu na tom, aby hodnota jeho majetkového práva na predmetný podiel zo zisku bola zohľadnená práve v cene prevádzaného podielu, keďže jej výška je vždy vecou dohody. Skutočnosť, že tak žalobca zrejme nekonal, nemá však na nedostatok jeho aktívnej legitímácie v spore žiaden vplyv. Podobný výsledok tiež mohli zmluvné strany dosiahnuť i tým, ak by v zmluve o prevode obchodného podielu boli účinky prevodu na právo na podiel zo zisku vylúčili, čo sa však tiež nestalo.“.

Rozsudok krajského súdu napadol dovolaním sťažovateľ dôvodiac vadou podľa § 241 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), teda nesprávnym právnym posúdením veci. Namietal, že „v zmluve o prevode obchodného podielu... nie je uvedené, že y predmetom tejto zmluvy bolo aj postúpenie žalobcovej pohľadávky voči spoločnosti z titulu nároku na podiel na zisku za rok 2004. Napriek tejto skutočnosti však odvolací súd mal za to, že zmluvou o prevode obchodného podielu žalobca na I. B. previedol aj svoju pohľadávku voči spoločnosti, predmetom ktorej je jeho nárok na podiel na zisku za rok 2004, pretože podľa názoru odvolacieho súdu právo na podiel na zisku je súčasťou obchodného podielu a prevádza sa vždy spolu s prevodom obchodného podielu na nadobúdateľa obchodného podielu. Problém je, že takto sa prevádza len právo k budúcim dividendám. Právo na podiel na zisku je bezспорu jedno zo základných práv spoločníka, ktorý bol spoločníkom v období, za ktoré sa zisk rozdeľuje. Odo dňa rozhodnutia valného zhromaždenia o rozdelení zisku teda vzniká samostatná, t. j. samostatne obchodovateľná

pohľadávka daného spoločníka voči spoločnosti, ktorej obsahom je nárok daného spoločníka voči spoločnosti na vyplatenie konkrétneho podielu na zisku... Je tiež nesporné, že odo dňa rozhodnutia valného zhromaždenia o rozdelení zisku môže byť spoločníkov nárok na podiel na zisku predmetom samostatného prevodu, pretože od tohto dňa je to už samostatné právo, ktoré nie je viac spojené s aktuálnym vlastníctvom obchodného podielu. Daný spoločník tento svoj právny nárok teda už nestráca samotným prevodom obchodného podielu, ale len v prípade, že výslovným prejavom vôle toto právo prevedie na inú osobu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. Priamo to vyplýva z ust. § 178 ods. 2 Obchodného zákonníka... ďalej toto právo už nie je viac spojené s obchodným podielom a môže byť prevoditeľné nezávisle od prevodu obchodného podielu. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že na to, aby žalobca mohol previesť na I. B. svoj nárok na podiel na zisku za rok 2004, musel by to urobiť len na základe výslovného prejavu vôle uvedeného buď v zmluve o prevode obchodného podielu, alebo v samostatnej zmluve o postúpení pohľadávky. Žalobca však takýto prejav vôle neurobil, o čom svedčí mimochodom ja dohodnutá cena obchodného podielu vo výške 1,- Sk. Keby strany mali čo i len v úmysle spolu s prevodom obchodného podielu previesť aj nároky z titulu nerozdelených ziskov, kúpna cena by nesporne musela zahŕňať aj hodnotu nevyplateného zisku za rok 2004.“.

Najvyšší súd ako súd dovolací rozsudkom č. k. 4 Obdo 10/2011-194 z 30. novembra 2011 dovolanie sťažovateľa zamietol, keďže „sa stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že žalobca nemá v spore aktívnu vecnú legitimáciu v spore, t. j. nemá právne postavenie spoločníka žalovanej spoločnosti, a preto sa nemôže úspešne domáhať práva na vyplatenie zisku spoločnosti v zmysle ust. § 123 ods. 1 OBZ. Ustanovenie § 178 ods. 2 OBZ, na ktoré dovolateľ apeluje vo svojom dovolaní, nie je možné aplikovať na uplatnené právo, resp. subsumovať právo akcionára na vyplatenie dividendy, ktorá je nárokom akcionára, na majetkové práva spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným a vyplatenie podielu na zisku spoločnosti v zmysle § 123 OBZ. Jedná sa o odlišnú právnu formu obchodnej spoločnosti, spôsob rozdelenia zisku a viazanosť obchodného podielu na právne postavenie spoločníka.“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ zdôrazňuje, že všeobecnými súdmi posudzovaná zmluva o prevode obchodného podielu neobsahovala „aj postúpenie sťažovateľovej pohľadávky voči spoločnosti z titulu nároku na podiel na zisku za rok 2004“,

pričom z hľadiska právneho posúdenia podľa sťažovateľa „*odo dňa rozhodnutia valného zhromaždenia o rozdelení zisku... vzniká samostatná (t. j. samostatne obchodovateľná) pohľadávka daného spoločníka voči spoločnosti, ktorej obsahom je nárok daného spoločníka voči spoločnosti na vyplatenie konkrétneho podielu na zisku, ktorý bol odsúhlasený valným zhromaždením.*“. Sťažovateľ v prospech citovaného výkladu argumentuje poukazom na ustanovenie § 178 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), ako aj na odbornú literatúru k tomuto ustanoveniu.

Keďže najvyšší súd načrtnutý výklad neakceptoval, „*rozhodol arbitrárne a v hrubom rozpore s platným prvom, čím porušil právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, ktoré v konečnom dôsledku vyústili do neoprávneného zásahu aj do práva sťažovateľa vlastniť majetok. Najvyšší súd SR... ignoroval viaceré právne argumenty sťažovateľa svedčiace v jeho prospech a uspokojil sa len s povrchným a nedôsledným odôvodnením svojho rozsudku, keď v odôvodnení uviedol len citácie príslušných právnych predpisov a všeobecnej právnej teórie bez toho, aby sa podrobnejšie vysporiadal s námietkou samostatnosti existujúceho nároku sťažovateľa na podiel na zisku.*“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd meritórne o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„*1. Základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo sťažovateľa domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.11.2011, č. k. 4Obdo/10/2011-194 a postupom tohto súdu v konaní sp. zn. 4Obdo/10/2011, porušené bolo.*

2. Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.11.2011, č. k. 4Obdo/10/2011-194 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. *Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 700,- EUR, ktoré mu je porušovateľ povinný zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.*

4. *Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR, vo výške určenej podľa vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení, a to do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.*“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. ...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. ...

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Pokiaľ ide o časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). To, prirodzene, platí aj vo vzťahu základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Porušenie uvedených práv sťažovateľ v podstate vidí v tom, že najvyšší súd posudzovanú vec nesprávne právne posúdil, keď k otázke „právnej samostatnosti“ práva

spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným na podiel na rozdeľovanom zisku spoločnosti zaujal opačný postoj, ako ten, ktorý preferoval sťažovateľ.

Ústavný súd na tomto mieste musí zdôrazniť svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Pre ešte bližšiu identifikáciu arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutí všeobecných súdov, ktorá má význam aj z hľadiska prerokúvanej sťažnosti, je vhodné zdôrazniť názor ústavného súdu, podľa ktorého nie je opravným súdom právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 304/06, II. ÚS 267/08, II. ÚS 40/2010).

Po preskúmaní právnych názorov krajského súdu i najvyššieho súdu formulovaných v odôvodneniach ich meritórnych rozhodnutí v sťažovateľovej veci, súčasne i s prihliadnutím na sťažovateľovu argumentáciu na pozadí nesporných skutkových okolností prípadu dospel ústavný súd k záveru, že právne závery najvyššieho súdu na prvý pohľad nie sú arbitrárne ani zjavne neodôvodnené.

Najvyšší súd síce odôvodnením svojho rozsudku v prevažnej miere odkázal na právne názory krajského súdu stotožniac sa s nimi, avšak právne závery oboch konajúcich súdov sú vysvetlené zreteľne, bez známok svojvôle a s potrebným racionálnym základom korešpondujúcim účelu relevantných ustanovení Obchodného zákonníka a i spornej zmluvy o prevode obchodného podielu.

Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu v nerozlučnej jednote s odôvodnením odvolacieho rozsudku krajského súdu v miere dostatočnej pre prerokovaný prípad i na rešpektovanie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu načrtli jedinečný charakter obchodného podielu spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným. Predovšetkým krajský súd zvýraznil skutočnosť, „*že prevodom obchodného podielu je prevod všetkých práv a povinností a im zodpovedajúcej účasti podiel prevádzajúceho spoločníka na spoločnosti, pretože práve tieto tvoria podiel ako taký*“. Tento názor potom najvyšší súd plne akceptoval.

Podľa názoru ústavného súdu by z hľadiska adekvátnej súdnej ochrany poskytovanej sťažovateľovi ústavným súdom ani nebolo potrebné bližšie citovaný názor krajského súdu i najvyššieho súdu dopĺňať a podrobnejšie analyzovať. Predsa však v záujme presvedčivosti odôvodnenia tohto uznesenia (§ 157 ods. 2 OSP posledná veta v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde) ústavný súd poukazuje i na odbornú literatúru, ktorá zastáva celkom jednoznačný postoj, podľa ktorého štruktúra práv a povinností v rámci obchodného podielu na spoločnosti s ručením obmedzeným je u jednotlivých autorov popisovaná rôzne, v podstate tu však vždy nájdeme členenie na práva majetkové a práva na riadenie a kontrolu spoločnosti a povinnosti, ktoré sú väčšinou majetkového charakteru. Spoločným a podstatným rysom všetkých týchto práv a povinností potom je, že sú založené spoločenskou zmluvou a vyjadrujú účastnícky vzťah spoločníka k spoločnosti. Ich

nositeľmi preto môžu byť len spoločníci danej konkrétnej spoločnosti (Pokorná, J. K vymezení pojmu obchodní podíl. In Právnik, č. 9/1995, s. 872). Takto poňatý charakter obchodného podielu potom dotvára i judikatúra, ktorá, hoci v inej súvislosti, v podmienkach Českej republiky napríklad zdôrazňuje, že pri vyporiadavaní spoločného imania manželov nestačí prikázať hodnotu obchodného podielu, ale je potrebné prikázať obchodný podiel (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. mája 2005 vo veci sp. zn. 22 Cdo 1781/2004).

Uvedené právno-aplikačné i teoretické náhľady na povahu obchodného podielu podľa názoru ústavného súdu potvrdzujú už spomenutú jedinečnosť obchodného podielu, ktorý v prvom rade nemá výlučne majetkový charakter, a okrem toho svojim legálnym zakotvením (predstavuje práva a povinnosti spoločníka a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti - § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka) vykazuje súhrnný a v istom slova zmysle aj nedeliteľný charakter. Preto iba v istom slova zmysle, lebo nedeliteľnosť je v kontexte Obchodného zákonníka chápaná ako zásada vyjadrujúca podstatu obchodného podielu, ktorá nie je formulovaná kogentne. Napriek jeho „súhrnnej“ povahe je totiž možné dispozične nakladať aj s jednotlivými komponentmi plynúcimi z vlastníctva obchodného podielu (napr. právo na podiel na zisku), dispozície však vyžadujú explicitnú formuláciu v relevantných právnych úkonoch (zmluvách). Správne preto krajský súd i najvyšší súd zvýraznili nespornú skutkovú okolnosť, že kontrahenti zmluvy o prevode obchodného podielu explicitne nevyhlásili účinky prevodu obchodného podielu na sporný podiel na zisku za rok 2004.

Krajský súd i najvyšší súd rešpektovali prvok spravodlivosti v usporiadaní právnych pomerov medzi sťažovateľom a spoločnosťou a svojim interpretačným poňatím nezvýhodnili neoprávnene spoločnosť, prípadne nadobúdateľa obchodného podielu I. B. Skutočnosť, že sťažovateľ prišiel o obchodný podiel, ako aj o podiel na zisku, sa mu síce vo výsledku môže javiť ako nespravodlivá, ústavný súd však zdôrazňuje, že sťažovateľovi nič nebránilo stanoviť si ako cenu, za ktorú predával svoj obchodný podiel, sumu zodpovedajúcu podielu na zisku spoločnosti za rok 2004. Zmluvná voľnosť sťažovateľa teda v posudzovanom prípade nebola obmedzená a pokiaľ ju on sám nevyužil na dojednanie preňho vyhovujúcich podmienok predaja obchodného podielu, ktoré by boli zohľadnili

i fakt ešte nevyplateného podielu na zisku, potom toto znevýhodnenie sťažovateľa nemožno pripísať na vrub všeobecným súdom konajúcim v jeho veci. Napokon, túto skutočnosť zvýraznil v odôvodnení svojho rozsudku i krajský súd.

Ústavný súd dospel k záveru o absencii priamej súvislosti medzi základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právom na spravodlivé súdne konanie na jednej strane a napadnutým dovolacím rozsudkom najvyššieho súdu na strane druhej. V takom prípade ústavný súd vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

2. Pokiaľ ide o časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok i svojho práva na pokojné užívanie majetku, ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namiatané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozsudkom najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

3. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd nezaoberal ďalšími súčasťami sťažnostnému petitu (návrh na zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, návrh na priznanie finančného zadosťučinenia i náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. mája 2012